

Riktlinjerna för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

Riktlinjer för tillämpning av konkurrenslagen (2022)

Konkurrens- och konsumentverket

PB 5, 00531 Helsingfors • Telefon 029 505 3000 • kirjaamo@kkv.fi • kkv.fi

Innehåll

1 Inledning	3
2 Befrielse från påföljdsavgift i kartellfall	4
2.1 Allmänt	4
2.2 Uppgifter som näringsidkaren ska lämna för att bli befriad från påföljdsavgift	5
2.2.1 Allmänt	5
2.2.2 Före inspektionen	7
2.2.3 Efter inspektionen	8
2.3 Näringsidkaren ska vara först med att lämna uppgifterna	8
2.4 Påtryckningar hindrar befrielse från påföljdsavgift	9
3 Nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall	10
3.1 Allmänt	10
3.2 Uppgifter som näringsidkaren ska lämna för att beviljas nedsättning av påföljdsavgiften	10
3.3 Fastställande av nedsättningens storlek	11
3.4 Betydelsen av villkorlig befrielse och påtryckningar för nedsättning av påföljdsavgiften	12
4 Villkor för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften	12
4.1 Allmänt	12
4.2 Deltagandet i konkurrensbegränsningen ska upphöra omedelbart	13
4.3 Näringsidkaren ska samarbeta med Konkurrens- och konsumentverket	14
4.4 Bevis får inte förstöras	14
4.5 Sekretess	15
5 Förfarandet vid befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall	15
5.1 Anonym kontakt	15
5.2 Upprättande av ansökan, uppgifter som ska anges i ansökan och bestämmande av företrädesordningen	15
5.3 Beviljande av villkorlig befrielse	16
5.4 Beslut om befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften	17
5.5 Senare användning av uppgifter som lämnats till Konkurrens- och konsumentverket	17
6 Ansökan om markering för befrielse från påföljdsavgift d.v.s. begäran om extra tid för insamling av de uppgifter som behövs	19
7 Förkortad ansökan	20
8 Lämnande av ansökan till Konkurrens- och konsumentverket	22

1 Inledning

Sanktionerna som fastställs för konkurrensbegränsningar kan vara betydande för näringsidkare. Bestämmelserna i konkurrenslagen om befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften ger näringsidkare som deltar i hemliga karteller möjlighet att lämna kartellen. Om villkoren i konkurrenslagen uppfylls, kan näringsidkare antingen helt befrias från påföljdsavgift eller få nedsättning av den påföljdsavgift som fastställs för konkurrensbegränsningen.

Befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften kallas leniency. Dessa riktlinjer beskriver villkoren för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften, Konkurrens- och konsumentverkets förfarande i leniencyfrågor och leniencysystemets funktion i allmänhet. Riktlinjerna innehåller också närmare anvisningar om tillämpningen av bestämmelserna om leniency. Riktlinjerna har uppdaterats så, att de motsvarar de ändringar som gjorts i konkurrenslagens leniencyparagrafer i samband med implementeringen av ECN+-direktivet^{1, 2}.

Riktlinjerna inleds med en separat genomgång av villkoren för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i de individuella bestämmelserna. Därefter behandlas de allmänna villkoren för befrielse och nedsättning, praktiska omständigheter i leniencyförfarandet samt olika ansökningstyper. Slutligen behandlas inlämnandet av ansökningar till Konkurrens- och konsumentverket.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad.

² I samband med uppdateringen tillfogades till konkurrenslagen 38 a § som tillämpas på vissa handlingar.

2 Befrielse från påföljdsavgift i kartellfall

2.1 Allmänt

Konkurrenslagen ger näringsidkare som deltagit i hemliga karteller möjlighet att befrias från påföljdsavgift. Enligt 14 § i konkurrenslagen ska en näringsidkare inte åläggas att betala någon påföljdsavgift när det är fråga om en i 5 § eller i artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsedd hemlig kartell mellan konkurrenter, om näringsidkaren:

1. lämnar en företagsförklaring samt uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurrens- och konsumentverket kan förrätta en i 35 eller 36 § avsedd inspektion, eller
2. efter en i 35 eller 36 § avsedd inspektion lämnar en företagsförklaring samt uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurrens- och konsumentverket kan konstatera att en överträdelse av 5 § eller artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har skett.

Befrielse från påföljdsavgift förutsätter dessutom att näringsidkaren lämnat företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen enligt 1 och 2 punkten innan Konkurrens- och konsumentverket fått uppgifterna via andra kanaler.

Bestämmelsens tillämpningsområde har begränsats till att avse hemliga karteller. Med kartell avses avtal eller samordnade förfaranden mellan två eller fler konkurrenter som syftar till att sammanjämka konkurrenternas konkurrensbeteende på marknaden och/eller påverka viktiga konkurrensfaktorer exempelvis genom att:

- stärka eller sammanjämka inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor;
- dela upp produktions- eller försäljningskvoter;
- dela upp marknader eller fördela kunder;
- begränsa import eller export; och/eller
- agera i strid med konkurrens gentemot andra konkurrenter.

Med hemlig kartell avses en kartell vars existens delvis eller i sin helhet hålls hemlig. Bestämmelsen är inte tillämplig på annat samarbete mellan konkurrenter.³ Således kan bestämmelsen inte tillämpas exempelvis på sådana avtal om produktionssamarbete mellan konkurrenter som inte kan anses syfta till⁴ begränsning av konkurrensen och som med avseende på deras natur inte kan betraktas som allvarliga och hemliga.

Befrielse från påföljdsavgift är inte möjlig i alla situationer. En näringsidkare som har utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att denna ska delta i kartellen, kan inte beviljas befrielse från påföljdsavgift.

På begäran av sökanden kan Konkurrens- och konsumentverket behandla en avslagen ansökan om befrielse från påföljdsavgift som en ansökan om nedsättning av påföljdsavgiften. Detta förutsätter en uttrycklig begäran av sökanden.

2.2 Uppgifter som näringsidkaren ska lämna för att bli befriad från påföljdsavgift

2.2.1 Allmänt

Befrielse från påföljdsavgift är möjlig i två olika situationer. Befrielse är möjligt när näringsidkaren lämnar in företagsförklaringen samt uppgifterna och bevisen:

1. innan Konkurrens- och konsumentverket har förrättat en inspektion enligt 35 § (inspektion i näringsidkares affärslokaler) eller 36 § (inspektion i andra lokaler) i konkurrenslagen; eller
2. i situationer där verket redan har förrättat en inspektion.

³ Befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften kan även komma i fråga avseende andra konkurrensbegränsningar än hemliga karteller, till exempel i samband med vertikala konkurrensöverträdelser, om näringsidkaren i samband med utredningen i betydande grad har bistått Konkurrens- och konsumentverket i utredningen av konkurrensbegränsningen. Då tillämpas dock inte det leniencyförfarande som beskrivs i dessa riktlinjer, utan 18 § i konkurrenslagen. Denna bestämmelse behandlas inte närmare i dessa riktlinjer.

⁴ Jfr indelningen i 5 § i konkurrenslagen: i konkurrensbegränsningar som har till syfte att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen på ett betydande sätt; och i konkurrensbegränsningar av vilka följer att konkurrensen på ett betydligt sätt hindras, begränsas eller snedvríds.

Villkoren för befrielse från påföljdsavgift är emellertid olika beroende på om näringsidkaren lämnar uppgifter före inspektionen eller först efter att inspektionen påbörjats eller för rättats. Det bör även beaktas att det är alltid endast en kartellmedlem som kan bli befriad från påföljdsavgift. En näringsidkare som önskar befrielse bör alltså agera innan de andra gör det.

Med fullständig ansökan avses att näringsidkaren omedelbart lämnar till Konkurrens- och konsumentverket all information som krävs enligt konkurrenslagen, med andra ord en företagsförklaring samt uppgifterna och bevisen. När befrielse från påföljdsavgift ansöks kan näringsidkaren också begära en markering d.v.s. extra tid för insamling av de uppgifter som krävs (företagsförklaringen samt uppgifterna och bevisen). Detta i sin tur kallas ansökan om markering (behandlas nedan i avsnitt 6). Om däremot en fullständig ansökan har gjorts till någon annan konkurrensmyndighet inom Europeiska unionen (så kallad huvudansökan), kan befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften ansökas genom Konkurrens- och konsumentverkets förfarande med en förkortad ansökan (behandlas nedan i avsnitt 7).

Fullständig ansökan	Ansökan om markering	Förkortad ansökan
<ul style="list-style-type: none">• För att befrias från påföljdsavgift eller få nedsatt påföljdsavgift• Till KKV inlämnas fullständig företagsförklaring samt fullständiga uppgifter och bevis	<ul style="list-style-type: none">• Möjlig endast när man avser ansöka om befrielse från påföljdsavgift• Extra tid för insamling av företagsförklaring, uppgifter och bevis• KKV fastställer tidsfristen• Tryggar företräde under en viss tid	<ul style="list-style-type: none">• Begränsat informationsinnehåll• Huvudansökan till någon annan konkurrensmyndighet• Till KKV inlämnas förkortad ansökan• Tryggar företrädesrätt i KKV:s förfarande

En fullständig leniencyansökan består i sin helhet av såväl företagsförklaringen som uppgifterna och bevisen som stödjer den. Med företagsförklaring avses en muntlig eller skriftlig redogörelse som ett företag eller en fysisk person har upprättat eller låtit upprättas på eget initiativ eller en upptagning av en sådan⁵. Vidare har den uttryckligen upprättats enligt leniencyprogrammet för att uppvisas till konkurrensmyndigheten i syfte att befrias

⁵ Företagsförklaringarna kan vara handlingar som är undertecknade av näringsidkaren eller för näringsidkarens räkning eller även inlämnas muntligt (se nedan avsnitt 5.2).

från påföljdsavgifter eller att få nedsättning av påföljdsavgiften.⁶ I företagsförklaringen redogörs för de uppgifter som företaget eller den fysiska personen i fråga har om kartellen och dess roll i kartellen. I samband med en fullständig ansökan ska företagsförklaringen innehålla följande uppgifter:

- sökandens namn och adress,
- parterna i kartellen,
- en detaljerad beskrivning av kartellverksamheten, inklusive de nyttigheter som kartellen avser, kartellens geografiska omfattning, kartellens tidsmässiga varaktighet och kartellverksamhetens natur,
- en beskrivning av det sätt på vilket konkurrensbegränsningen genomförts och upprätthållits,
- ansökningar som lämnats in till andra behöriga myndigheter i samma kartellärende och
- huruvida sökanden har för avsikt att till andra behöriga myndigheter inlämna ansökan om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften.

Med uppgifter och bevis i sin tur avses sådana bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden, oberoende av om denna information finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt eller inte.⁷ I praktiken avses med dessa de bevis för kartellen som sökanden lämnar till Konkurrens- och konsumentverket i samband med företagsförklaringen och som stödjer företagsförklaringen. Sådana bevis är i synnerhet dokument eller andra data (t.ex. e-postmeddelanden) från tiden då överträdelsen ägde rum och som inte har upprättats uttryckligen för ansökan, utan som uppkommit i samband med affärsverksamheten.

2.2.2 Före inspektionen

En näringsidkare ska inte åläggas att betala någon påföljdsavgift om näringsidkaren är först med att lämna till Konkurrens- och konsumentverket en företagsförklaring samt uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurrens- och konsumentverket kan förrätta en i 35

⁶ Termen "företagsförklaring" som används i konkurrenslagen motsvarar begreppet "sanktionsavgiftsbefrielse och förklaring inom ramen för eftergiftsprogrammet" som används i skadeståndsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser) och på motsvarande sätt begreppet "förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet" som används i ECN+-direktivet.

⁷ Begreppet "uppgifter och bevis" som används i konkurrenslagen motsvarar begreppet "redan befintlig information" som används i skadeståndsdirektivet.

eller 36 § avsedd inspektion. Näringsidkaren befrias från påföljdsavgiften i enlighet med 14 § 1 mom. 1 punkten, om Konkurs- och konsumentverket ännu vid tidpunkten för inlämning av ansökan om befrielse från påföljdsavgift inte har haft tillräckliga uppgifter på grundval av vilka det hade kunnat ingripa i begränsningen och förrätta en i 35 eller 36 § avsedd inriktad inspektion.

Om Konkurs- och konsumentverket har fått sådana uppgifter via någon annan kanal, är befrielse från påföljdsavgift på grundval av 14 § 1 mom. 1 punkten inte längre möjlig. Befrielse från påföljdsavgift på grundval av 14 § 1 mom. 1 punkten är heller inte längre möjlig när Konkurs- och konsumentverket har påbörjat förrättande av en i 35 eller 36 § avsedd inspektion. I båda ovan beskrivna situationer kan befrielse från påföljdsavgift dock vara möjligt med stöd av 14 § 1 mom. 2 punkten.

2.2.3 Efter inspektionen

Näringsidkaren kan befrias från påföljdsavgift med stöd av 14 § 1 mom. 2 punkten också efter att Konkurs- och konsumentverket har förrättat inspektionen. Denna bestämmelse lämpar sig för situationer där Konkurs- och konsumentverket har uppgifter på grundval av vilka verket har gjort eller kunde ha gjort en inspektion, men när de uppgifter som verket besitter ännu inte räcker till för att styrka kartellverksamheten. I detta fall befrias en näringsidkare som deltar i kartellen från påföljdsavgift, om den är först med att lämna till Konkurs- och konsumentverket en företagsförklaring samt uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurs- och konsumentverket kan konstatera att en överträdelse av 5 § eller av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har skett. Det är inte möjligt att befrias från påföljdsavgift efter inspektionen, om en annan kartellmedlem redan före inspektionen har till Konkurs- och konsumentverket lämnat in de uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten.

Ansökan om befrielse från påföljdsavgift kan inte göras till de tjänstemän som förrättar inspektionen. Ansökan ska inlämnas till Konkurs- och konsumentverket genom tillämnande av det förfarande som beskrivs i avsnitt 8.

2.3 Näringsidkaren ska vara först med att lämna uppgifterna

Befrielse från påföljdsavgift förutsätter att näringsidkaren lämnar en företagsförklaring samt uppgifter och bevis innan Konkurs- och konsumentverket fått uppgifterna via andra kanaler. Näringsidkaren kan inte befrias från påföljdsavgiften om någon annan medlem i kartellen redan har lämnat en företagsförklaring samt uppgifter och bevis till Konkurs- och konsumentverket.

Befrielse från påföljdsavgift kan således inte bli aktuellt med stöd av 14 § 1 mom. 1 punkten, om Konkurrens- och konsumentverket redan har de uppgifter som avses i 14 § (tillräckliga uppgifter för förrättande av inspektion) innan näringsidkaren har ansökt om befrielse från påföljdsavgift. Befrielse från påföljdsavgift är inte möjligt med stöd av 1 mom. 2 punkten, om Konkurrens- och konsumentverket har de uppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten (tillräckliga uppgifter för konstaterande av att en överträdelse har skett) redan innan näringsidkaren har ansökt om befrielse från påföljdsavgift.

Befrielse från påföljdsavgift med stöd av 1 mom. 2 punkten är inte heller möjlig i situationer där någon annan medlem i kartellen har lämnat Konkurrens- och konsumentverket de uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten före de i 35 eller 36 § avsedda inspektionerna. Således kan endast en av kartellmedlemmarna befrias från påföljdsavgiften. Däremot kan en näringsidkare befrias från påföljdsavgift med stöd av 1 mom. 2 punkten, om näringsidkaren är först med att lämna Konkurrens- och konsumentverket den företagsförklaring och de uppgifter och bevis som avses i 1 mom. 2 punkten, även om Konkurrens- och konsumentverket redan har de uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten, om Konkurrens- och konsumentverket har fått dessa via sin egen utredningsverksamhet eller av en utomstående informationskälla, och inte av en annan medlem i kartellen.

2.4 Påtryckningar hindrar befrielse från påföljdsavgift

En näringsidkare som har utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att denna ska delta i en kartell kan inte beviljas befrielse från påföljdsavgiften. Enbart att näringsidkaren haft en ledande roll eller varit initiativtagande i bildandet och upprätthållandet av kartellen utgör emellertid inget hinder för befrielse från påföljdsavgift.

En näringsidkare som har utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att denna ska delta i en kartell kan dock beviljas nedsättning av påföljdsavgiften, om näringsidkaren uppfyller förutsättningarna för nedsättning av påföljdsavgiften, vilka beskrivs nedan.⁸

⁸ En näringsidkare som beviljats villkorlig befrielse från påföljdsavgiften och som senare konstateras ha utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att denna ska delta i kartellen kan dock inte längre beviljas nedsättning av påföljdsavgiften. Se punkt 3.4.

3 Nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

3.1 Allmänt

Enligt 15 § i konkurrenslagen kan en sådan medlem i en hemlig kartell som inte kan befrias från påföljdsavgiften beviljas nedsättning av påföljdsavgiften. Således kan även andra medlemmar i kartellen än den näringsidkare som först har avslöjat kartellen för Konkurrens- och konsumentverket dra nytta av sitt samarbete med Konkurrens- och konsumentverket. Nedsättningens storlek bestäms på det sätt som beskrivs nedan, utifrån hur betydelsefulla företagsförklaringen samt uppgifterna och bevisen är samt utifrån tidpunkten för inlämnandet av dessa.

Enligt 15 § i konkurrenslagen får en annan näringsidkare som har deltagit i en hemlig kartell än den näringsidkare som beviljats befrielse från påföljdsavgift nedsättning i påföljdsavgiften om den lämnar Konkurrens- och konsumentverket en företagsförklaring samt uppgifter och bevis som är betydelsefulla med tanke på konstaterandet av att det föreligger en konkurrensbegränsning eller av dess hela vidd eller natur, förutsatt att dessa lämnas innan Konkurrens- och konsumentverket får dem via andra kanaler.

3.2 Uppgifter som näringsidkaren ska lämna för att beviljas nedsättning i påföljdsavgiften

Företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen anses vara betydelsefulla med tanke på konstaterandet av konkurrensbegränsningens hela vidd eller natur om det på grundval av dessa kan styrkas att en överträdelse av 5 § eller av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har skett. Förutsättningarna för nedsättning av påföljdsavgiften uppfylls också när företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen som en näringsidkare lämnat in stödjer sådant bevismaterial som Konkurrens- och konsumentverket redan besitter, så att Konkurrens- och konsumentverket på basis av uppgifterna från den näringsidkare som ansöker om nedsättning samt annan bevisning som det besitter kan konstatera att det finns en kartell.

Företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen anses vara betydelsefulla med tanke på konstaterandet av konkurrensbegränsningens hela vidd eller natur också om det utifrån företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen som sökanden lämnat kan konstateras att de uppgifter som Konkurrens- och konsumentverket har sedan tidigare inte har gett en korrekt bild av kartellens varaktighet, geografiska omfattning, den bransch eller produktmarknad som kartellverksamheten omfattar eller av hur allvarlig kartellverksamheten är.

Också huruvida uppgifterna är direkt försvårande eller endast indirekta med tanke på påvisandet av överträdelsen samt om deras tillförlitlighet måste kontrolleras från andra

källor har betydelse. I vilket fall måste företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen i betydande utsträckning bidra till att fastställa vidden eller naturen av konkurrensbegränsningen. Att enbart lämna in material som på något sätt anknyter till kartellärendet till Konkurrens- och konsumentverket räcker inte till för att få nedsättning.

Vid bedömning av vilken betydelse företagsförklaringen samt uppgifterna och bevisen har för utredningen av konkurrensbegränsningen ska också det beaktas vilket slags material Konkurrens- och konsumentverket redan besitter. Företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen anses inte vara betydelsefulla med tanke på konstaterandet av konkurrensbegränsningens hela vidd eller natur, om de endast upprepar eller bekräftar omständigheter för vilka Konkurrens- och konsumentverket redan har fått tillräckliga bevis av andra medlemmar i kartellen eller annars under utredningen. En näringsidkare kan således inte få den i denna paragraf avsedda nedsättningen av påföljdsavgiften om de uppgifter som näringsidkaren lämnar framgår av material som Konkurrens- och konsumentverket redan besitter eller om uppgifterna inte kan anses ha ett direkt samband med utredningen av kartellärendet.

3.3 Fastställande av nedsättningens storlek

Storleken på nedsättningen av påföljdsavgiften bestäms enligt tidpunkten då en näringsidkare som deltar i en kartell ansöker om nedsättning av påföljdsavgiften i förhållande till andra näringsidkare som deltar i kartellen. Påföljdsavgiften sänks enligt 15 § 1 mom. 1–3 punkterna:

- med 30–50 procent för den näringsidkare som är den första att lämna uppgifter,
- med 20–30 procent för den näringsidkare som är den andra att lämna uppgifter,
- med högst 20 procent för de övriga näringsidkarna.

Storleken på nedsättningen av påföljdsavgiften beror på hur betydelsefulla de uppgifter som näringsidkaren lämnar är för utredningen av konkurrensbegränsningen.

Enligt 15 § i konkurrenslagen beaktas i beloppet av påföljdsavgift som påförs en näringsidkare som ansökt om nedsättning av påföljdsavgiften inte sådana ytterligare omständigheter som inverkar höjande på påföljdsavgiftens belopp och som har kunnat styrkas utgående från övertygande bevis som den näringsidkare som ansökt om nedsättning av påföljdsavgiften har lämnat in. En sådan omständighet, som inverkar höjande på påföljdsavgiftens belopp, kan vara till exempel överträdelsens längre varaktighet eller allvarigare natur. Till exempel påverkar inte överträdelsens längre varaktighet, som påvisats på detta sätt, påföljdsavgiftens storlek avseende den näringsidkare som ansökt om nedsättning av påföljdsavgiften, men den påverkar beloppet av påföljdsavgiften för de andra näringsidkarna som deltagit i kartellverksamheten.

3.4 Betydelsen av villkorlig befrielse och påtryckningar för nedsättning av påföljdsavgiften

Enligt 15 § 2 mom. i konkurrenslagen kan en näringsidkare som beviljats villkorlig befrielse från påföljdsavgiften inte beviljas nedsättning i påföljdsavgiften i ett ärende som gäller samma konkurrensbegränsning. Således kan den näringsidkare som först har avslöjat kartellen för Konkurrens- och konsumentverket och som har fått villkorlig befrielse från påföljdsavgiften inte få nedsättning i påföljdsavgiften i ett ärende som gäller samma konkurrensbegränsning.

Näringsidkarna bör också beakta vikten av att uppfylla samtliga villkor som krävs för att beviljas befrielse och den betydelse som utövande av påtryckningar mot konkurrenter för att dessa ska delta i kartellen har med tanke på möjligheten att erhålla nedsatt påföljdsavgift. Om det under Konkurrens- och konsumentverkets utredningar eller när dessa har slutförts konstateras, att en näringsidkare som har beviljats villkorlig befrielse från påföljdsavgift inte uppfyller villkoren enligt 16 § eller att denne har utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att den ska delta i kartellen, har näringsidkaren förlorat sin möjlighet att beviljas nedsättning av påföljdsavgiften. En näringsidkare som utövat påtryckningar kan beviljas nedsättning av påföljdsavgiften, om näringsidkaren ansöker om nedsättning direkt och uppfyller alla villkor för dess beviljande.

4 Villkor för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften

4.1 Allmänt

Enligt 16 § i konkurrenslagen ska näringsidkaren, för att kunna bli beviljad befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften dessutom:

1. upphöra med sitt deltagande i kartellen senast omedelbart efter att ha lämnat in sin ansökan enligt 17 § 1 mom. till Konkurrens- och konsumentverket, med undantag för sådant deltagande som enligt Konkurrens- och konsumentverkets åsikt är nödvändigt för att bevara integriteten i utredningen,
2. ställa sig till förfogande för äkta, fullständigt, löpande och skyndsamt samarbete med Konkurrens- och konsumentverket från det att ansökan lämnas in till dess att Konkurrens- och konsumentverket har avslutat utredningen i fråga om alla som varit under utredning genom att fatta ett beslut eller göra en framställning till marknadsdomstolen, och
3. före inlämnandet av ansökan inte ha förstört, förfalskat eller undanhållit bevis för den misstänkta hemliga kartellen, eller inte ha avslöjat det faktum att den övervägt att lämna in en ansökan, eller något av innehållet i denna, utom för andra konkurrensmyndigheter.

Sökandens samarbetsförpliktelse omfattar flera faktorer. Det bör observeras att dessa är villkor för slutgiltig befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften. Samarbetet förutsätter för det första att näringsidkaren utan dröjsmål förser Konkurrens- och konsumentverket med alla företagsförklaringar som näringsidkaren besitter eller har tillgång till, inklusive följande information:

- sökandens namn och adress;
- namnen på de andra näringsidkarna som har deltagit i kartellen;
- en detaljerad beskrivning av kartellen där det anges vilka produkter och territorier kartellen avser samt hur länge och på vilket sätt den misstänkta hemliga kartellen har bedrivit sin verksamhet;
- uppgifter om tidigare eller möjliga framtida ansökningar till andra konkurrensmyndigheter i samband med den misstänkta hemliga kartellen.

Samarbetsförpliktelsen förutsätter dessutom att sökanden även lämnar till Konkurrens- och konsumentverket annan relevant information och andra relevanta bevis. Samarbetsförpliktelsen förutsätter också att sökanden står till Konkurrens- och konsumentverkets förfogande för att svara på alla frågor som kan bidra till fastställandet av faktiska omständigheter. Sökanden ska också se till att dess direktörer, styrelsemedlemmar och andra medarbetare kan höras av Konkurrens- och konsumentverket och göra rimliga ansträngningar för att se till att även tidigare direktörer, styrelsemedlemmar och andra medarbetare kan höras av Konkurrens- och konsumentverket. Med stöd av samarbetsförpliktelsen får sökanden inte förstöra, förfalska eller undanhålla relevanta uppgifter eller bevis och inte heller avslöja det faktum att ansökan lämnats in, eller dess innehåll, förrän Konkurrens- och konsumentverket har lagt fram sitt utkast till beslut eller till en framställning om påföljdsavgift, såvida inte annat överenskommit mellan sökanden och Konkurrens- och konsumentverket. Sökanden ska också på andra sätt förfara för att bidra till utredningen av den misstänkta hemliga kartellen i samarbete med Konkurrens- och konsumentverket.

Ovan nämnda förutsättningar är kumulativa, med andra ord ska näringsidkaren uppfylla samtliga villkor enligt paragrafen. Huruvida villkoren uppfylls kan konstateras först när Konkurrens- och konsumentverkets förfarande i ärendet avslutas.

4.2 Deltagandet i konkurrensbegränsningen ska upphöra omedelbart

Näringsidkaren ska upphöra med sitt deltagande i konkurrensbegränsningen omedelbart efter att ha lämnat in sin ansökan om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften till Konkurrens- och konsumentverket.

Näringsidkaren kan dock under Konkurrens- och konsumentverkets ledning fortsätta att delta i konkurrensbegränsningen i den omfattning som är nödvändig för att säkerställa

att de i 35 och 36 § avsedda inspektionerna kan genomföras framgångsrikt. Fortsatt deltagande i kartellen innebär dock i allmänhet inte att sökanden skulle anvisas att fortsätta att verkställa konkurrensbegränsningen på samma sätt som tidigare. Syftet är endast att se till att de i 35 och 36 § avsedda inspektionerna kan genomföras framgångsrikt.

Konkurrens- och konsumentverket kan till exempel anvisa sökanden att inte plötsligt ändra sitt beteende så att de övriga medlemmarna i kartellen kan sluta sig till att sökanden har kontaktat Konkurrens- och konsumentverket. Fortsatt deltagande kräver alltid Konkurrens- och konsumentverkets anvisningar i ärendet. Utan sådana anvisningar från Konkurrens- och konsumentverket får en näringsidkare inte fortsätta att delta i konkurrensbegränsningen.

4.3 Näringsidkaren ska samarbeta med Konkurrens- och konsumentverket

Näringsidkaren ska samarbeta med Konkurrens- och konsumentverket under hela den tid som utredningen av konkurrensbegränsningen pågår. Samarbetet ska vara äkta, fullständigt och löpande. Näringsidkaren ska utan dröjsmål förse Konkurrens- och konsumentverket med alla företagsförklaringar samt uppgifter och bevis som den besitter eller får i sin besittning. Näringsidkaren ska se till att dess företrädare och medarbetare och, om möjligt, även tidigare företrädare och medarbetare står till Konkurrens- och konsumentverkets förfogande för utredning av ärendet. Näringsidkaren samt dennes företrädare och medarbetare ska utan dröjsmål besvara Konkurrens- och konsumentverkets begäran och frågor. Samarbetet ska ske på näringsidkarens eget initiativ och vara uppriktigt och näringsidkaren ska ge Konkurrens- och konsumentverket en rättvisande och oförfalskad bild av kartellen, dess verksamhet samt näringsidkarens och dess företrädares och medarbetares roll och initiativförmåga i kartellen.

En näringsidkare kan inte anses uppfylla sin samarbetsförpliktelse om en betydande del av näringsidkarens medarbetare eller de medarbetare som är viktigast med tanke på utredningen av begränsningen inte samarbetar med Konkurrens- och konsumentverket. Näringsidkaren får inte heller genom sin egen verksamhet försvåra utredningen av ärendet. Samarbetsförpliktelsen börjar när ansökan om befrielse från påföljdsavgift och nedläggning av påföljdsavgiften lämnas in och varar tills Konkurrens- och konsumentverkets förfarande i ärendet avslutas.

4.4 Bevis får inte förstöras

Näringsidkaren får inte förstöra, förfalska eller undanhålla bevis som hör till ansökningsområdet före eller efter inlämning av ansökan till Konkurrens- och konsumentverket. Förbudet gäller både tiden före ansökan, det vill säga tiden då näringsidkaren överväger att lämna in ansökan, och tiden efter att ansökan lämnats in.

4.5 Sekretess

Näringsidkaren ska hemlighålla innehållet i ansökan liksom också det faktum att den har lämnat in eller överväger att lämna in ansökan. Sekretessen gäller både tiden före ansökan lämnas in och tiden efter att ansökan lämnats in.

Näringsidkaren kan oberoende av sekretessbestämmelserna lämna uppgifter om ansökan till kommissionen eller konkurrensmyndigheten i ett annat land. Uppgiftslämnande kan vara aktuellt i en situation där kartellen sträcker sig över flera staters område och därför samtidigt utreds av konkurrensmyndigheten i flera länder eller av Europeiska kommissionen. I detta fall kan en näringsidkare som ansöker om befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften bli tvungen att ställa en ansökan till fler än en konkurrensmyndighet i samma ärende.

5 Förfarandet vid befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

5.1 Anonym kontakt

Innan en näringsidkare lämnar in ansökan om befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften, kan näringsidkaren kontakta Konkurrens- och konsumentverket anonymt till exempel via ombud. Baserat på detta anonyma kontakttagande kan näringsidkaren utreda om det är möjligt att befrias från påföljdsavgift eller erhålla nedsatt påföljdsavgift samt få upplysningar om förfarandet.

5.2 Upprättande av ansökan, uppgifter som ska anges i ansökan och bestämmande av företrädesordningen

Befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften ansöks hos Konkurrens- och konsumentverket. Näringsidkaren ska i sin ansökan specificera de uppgifter som den vill att ska beaktas i behandlingen av ärendet. Uppgifterna som bör inkluderas i en fullständig ansökan preciseras ovan i avsnitt 2.2.1 och 4.1. Nedan beskrivs i sin tur de uppgifter som ska inkluderas i en ansökan om markering (avsnitt 6) och i en förkortad ansökan (avsnitt 7).

En fullständig ansökan om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften består av en företagsförklaring samt uppgifter och bevis som stödjer denna. Innehållet i en ansökan om markering och i en förkortad ansökan kan däremot vara betydligt mer begränsat (uppgifterna som krävs beskrivs nedan i avsnitten 6 och 7).

Företagsförklaringen, ansökan om markering och den förkortade ansökan som ingår i en fullständig ansökan kan lämnas in till Konkurrens- och konsumentverket både skriftligen

och muntligen. Företagsförklaringen, ansökan om markering och den förkortade ansökan kan framtas på finska eller svenska eller på ett sådant officiellt språk i en av Europeiska unionens medlemsstater, som Konkurrens- och konsumentverket och sökanden separat har kommit överens om. I praktiken avser ett sådant språk engelska.

På begäran av sökanden ska Konkurrens- och konsumentverket skriftligen bekräfta att ansökan tagits emot. I den skriftliga bekräftelsen anges datum och klockslag för mottagandet av ansökan. Sökanden avgör själv om denne vill begära bekräftelse och bekräftelsens karaktär är i praktiken informativ.

Företrädesordningen mellan näringsidkare som ansökt om befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften bestäms enligt tidpunkten då näringsidkaren lämnar in uppgifterna som avses i 14 § 1 mom. eller 15 § 1 mom. till Konkurrens- och konsumentverket.

5.3 Beviljande av villkorlig befrielse

Konkurrens- och konsumentverket beviljar näringsidkaren villkorlig befrielse från påföljdsavgift efter det att näringsidkaren har lämnat in företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen avsedda i 14 § 1 mom. till Konkurrens- och konsumentverket. Efter att ha fått de uppgifter som krävs och efter att ha försäkrat sig om att de är tillräckliga för att bevilja befrielse, meddelar Konkurrens- och konsumentverket näringsidkaren skriftligen om villkorlig befrielse från påföljdsavgiften. Om sökanden inte vill ha ett skriftligt beslut om villkorlig immunitet kan sökanden begära att innehållet i beslutet läses upp för honom eller henne per telefon eller med hjälp av någon annan säker kommunikationsapplikation.

Ett slutgiltigt beslut om befrielse från påföljdsavgift kan ännu inte ges i detta skede av utredningen, eftersom uppfyllandet av villkoren enligt 16 § kan konstateras först efter att utredningen har avslutats. Om det under utredningens gång framgår att näringsidkaren inte uppfyller villkoren enligt 14 och 16 §, fattar Konkurrens- och konsumentverket omedelbart ett skriftligt beslut om att ansökan har avslagits.

Konkurrens- och konsumentverket utreder inte andra ansökningar om befrielse från påföljdsavgift angående samma kartell innan det har tagit ställning till om den näringsidkare som först ansökt om befrielse kan beviljas villkorlig befrielse.

5.4 Beslut om befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften

Förfarandet avslutas med att Konkurrens- och konsumentverket meddelar ett skriftligt beslut om huruvida näringsidkaren uppfyller samtliga villkor för befrielse från eller nedsättning av påföljdsavgiften (14 § eller 15 § och 16 §). Om näringsidkaren inte uppfyller villkoren fattar Konkurrens- och konsumentverket omedelbart ett skriftligt beslut om att ansökan har avslagits.

Ett skriftligt beslut som Konkurrens- och konsumentverket har meddelat med stöd av 17 § 4 mom. får inte överklagas särskilt genom besvär. Invändningar mot beslutet kan däremot framföras till marknadsdomstolen i samband med behandlingen av huvudsaken gällande framställningen om påföljdsavgift. Konkurrens- och konsumentverket kan inkludera sitt beslut om nedsättning som beviljas näringsidkaren enligt 15 § i framställningen om påföljdsavgift i ärendet.

5.5 Senare användning av uppgifter som lämnats till Konkurrens- och konsumentverket

Enligt 17 § 5 mom. i konkurrenslagen får den företagsförklaring, de uppgifter och de bevis som har lämnats till Konkurrens- och konsumentverket för erhållande av befrielse enligt 14 § eller nedsättning enligt 15 § inte användas till annat ändamål än för behandlingen vid Konkurrens- och konsumentverket, i marknadsdomstolen eller i högsta förvaltningsdomstolen av ett ärende som gäller:

- beslut om konstaterande av en överträdelse och föreläggande om att upphöra med överträdelsen eller åläggande av en beteendemässig korrigerande åtgärd enligt 9 §;
- en strukturell korrigerande åtgärd enligt 9 a §;
- ett beslut om åtagande enligt 10 §;
- återkallande av gruppundantagsförmån enligt 11 §; eller
- en framställning om påföljdsavgift enligt 12 §.

De uppgifter och bevis som avses i 14 § och 15 § i konkurrenslagen, det vill säga redan befintliga bevis, kan dock också användas för behandling av skadeståndstalan som väckts med stöd av lagen om konkurrensrättsligt skadestånd.

Enligt 38 a § i konkurrenslagen har endast den som är under utredning rätt att ta del av innehållet i en företagsförklaring för att kunna utöva sin rätt att försvara sig. På sekretessen för företagsförklaringar tillämpas bestämmelserna enligt 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, men partens rätt till information har begränsats med avvikelse från 11 § i offentlighetslagen eftersom parten har rätt att ta del av företagsförklaringen

endast för att kunna utöva sin rätt att försvara sig. Dessutom har den som är under utredning rätt att använda uppgifterna i företagsförklaringen för att utöva sin rätt att försvara sig vid domstol endast om ett ärende som behandlas vid domstolen anknyter direkt till det ärende för vilket företagsförklaringen har inlämnats och gäller:

- fördelning av en påföljdsavgift som med anledning av en hemlig kartell solidariskt påförts dem som deltagit i överträdelsen;
- sökande av ändring i ett beslut där en överträdelse gällande hemlig kartell konstateras eller sökande av ändring i ett avgörande som träffats med anledning av en sådan överträdelse;
- en framställning om påföljdsavgift av Konkurrens- och konsumentverket.

Till skillnad från redan befintliga uppgifter, får domstolen enligt 8 § 3 mom. i lagen om konkurrensrättsligt skadestånd inte vid en rättegång som bevis utnyttja innehållet i en förklaring (företagsförklaring) som lämnats in till kommissionen eller till en EU-medlemsstats konkurrensmyndighet för befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgifter (motsvarar formuleringen i konkurrenslagen om befrielse från och nedsättning av påföljdsavgift). Trots 3 mom. får däremot enligt 8 § 5 mom. i samma lag som bevis utnyttjas en förklaring som gäller en part själv och som parten åberopar som bevis. I en sådan situation ska domstolen enligt lagens 8 § 5 mom. uppmana Konkurrens- och konsumentverket att ge ett utlåtande om huruvida företagsförklaringen kan utnyttjas som bevis vid en skadeståndsrättegång.

Konkurrens- och konsumentverket anser i utgångsläget, att så länge Konkurrens- och konsumentverket inte har meddelat det skriftliga beslutet som avses i 17 § 4 mom. i konkurrenslagen, är företagsförklaringen enligt 16 § 1 mom. 3 punkten i konkurrenslagen sekretessbelagd och avslöjandet av dess innehåll skulle kunna leda till att möjligheten till villkorlig befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften går förlorad. Utnyttjande av företagsförklaringen som bevis i en skadeståndsrättegång och sålunda avslöjning av dess innehåll innan ett skriftligt beslut som avses i 17 § 4 mom. i konkurrenslagen har meddelats, skulle kunna äventyra utredningen av konkurrensbegränsningen och därmed effektiviteten av det offentliga verkställandet. Därför anser Konkurrens- och konsumentverket att företagsförklaringen inte bör användas som bevis i en skadeståndsrättegång innan det skriftliga beslutet som avses i 17 § 4 mom. i konkurrenslagen har meddelats. Om en part skulle vilja åberopa 8 § 5 mom. i lagen om konkurrensrättsligt skadestånd innan det skriftliga beslutet som avses i 17 § 4 mom. i konkurrenslagen har meddelats, ska parten kontakta Konkurrens- och konsumentverket. Om Konkurrens- och konsumentverket anser att avslöjandet av ansökans existens eller innehåll i en skadeståndsrättegång inte äventyrar utredningen av konkurrensbegränsningen, kan Konkurrens- och konsumentverket meddela att det inte finns något hinder för att åberopa företagsförklaringen.

Den ovan nämnda begränsningen av användningen enligt 17 § 5 mom. i konkurrenslagen hindrar inte Konkurs- och konsumentverket från att använda de uppgifter som sökanden inlämnat för att inleda en utredning eller från att fatta ett beslut om konstaterande av en överträdelse och föreläggande om att upphöra med överträdelsen eller om en strukturell korrigerande åtgärd eller från att fatta ett beslut om åtagande eller framställning av påföljdsavgift eller från att återkalla gruppundantagsförmån, om företagsförklaringen, uppgifterna och bevisen innehåller information om andra konkurrensbegränsningar än om den hemliga kartellen som ligger till grund för ansökan. Konkurs- och konsumentverket kan använda de uppgifter som sökanden inlämnat för att inleda ett förfarande till exempel i situationer där uppgifterna visar att sökanden missbrukat sin dominerande marknadsställning på det sätt som avses i 7 § i konkurrenslagen. Bestämmelsen hindrar inte heller Konkurs- och konsumentverket från att tillställa uppgifterna till andra behöriga myndigheter i konkurrensmyndigheternas nätverk⁹, även om de skulle ha tillställts Konkurs- och konsumentverket för utredning av en sådan konkurrensbegränsning som avses i 5 §.

6 Ansökan om markering för befrielse från påföljdsavgift d.v.s. begäran om extra tid för insamling av de uppgifter som behövs

Ett företag som ansöker om befrielse från påföljdsavgift kan av Konkurs- och konsumentverket begära extra tid för insamling av de uppgifter som avses i 14 § 1 mom. Konkurs- och konsumentverket kan fastställa en tidsfrist för sökanden, inom vilken de uppgifter som avses i 14 § 1 mom. ska lämnas in till Konkurs- och konsumentverket. Sökandens företrädare i förhållande till andra eventuella kartellmedlemmar som ansöker om befrielse från påföljdsavgift är tryggt när sökanden lämnar in företagsförklaringen samt uppgifter och bevis – med andra ord en fullständig ansökan – inom den tidsfrist som Konkurs- och konsumentverket fastställt. Konkurs- och konsumentverket kan bevilja en tidsfrist för inlämning av uppgifter endast till en sökande som ansöker om befrielse från påföljdsavgift, inte om erhållande av nedsättning enligt 15 §.

För att få en markering för insamling av de uppgifter som avses i 14 § ska näringsidkaren enligt 17 a § tillhandahålla Konkurs- och konsumentverket följande uppgifter:

- sökandens namn och adress,
- en motivering till att näringsidkaren gjort en ansökan om befrielse från påföljdsavgift,

⁹ Se Kommissionens tillkännagivande om samarbete inom nätverket av konkurrensmyndigheter, EUT nr C 101.

Tillgänglig på adressen:

[https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004XC0427\(02\):SV:HTML](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004XC0427(02):SV:HTML)

- parterna i kartellen,
- beskrivning av vilka nyttigheter kartellen avser, kartellens geografiska omfattning, kartellens tidsmässiga varaktighet och kartellverksamhetens natur,
- uppskattning av hur lång tid som behövs för insamling av uppgifterna och vilken typ av uppgifter sökanden kommer att tillhandahålla,
- ansökningar som lämnats in till andra behöriga myndigheter i samma kartellärende och
- huruvida sökanden har för avsikt att till andra behöriga myndigheter inlämna ansökan om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften.

När sökanden lämnar in uppgifterna enligt 14 § 1 mom. inom tidsfristen, anses uppgifterna ha lämnats in vid den tidpunkt då Konkurrens- och konsumentverket mottog begäran om markering. Markering kan inte beviljas baserat på en anonym kontakt.

7 Förkortad ansökan

Om en näringsidkare har ansökt om befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften av kommissionen eller av en behörig myndighet i en annan EU- medlemsstat antingen genom att ansöka om markering eller genom att lämna in en fullständig ansökan avseende samma påstådda hemliga kartell, kan näringsidkaren i samma ärende ansöka om befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § eller om nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 § av Konkurrens- och konsumentverket med en förkortad ansökan. Inlämnande av ansökan till flera konkurrensmyndigheter kan vara nödvändigt särskilt i fall av gränsöverskridande karteller, eftersom en ansökan som inlämnats till en behörig myndighet inte räknas sökanden till godo i andra länder. Förkortad ansökan har inom Europeiska unionen framtagits precis med tanke på dessa situationer, dels för att trygga sökandens rättigheter, dels för att minska den administrativa bördan på både sökanden och myndigheterna.

Innehållet i en förkortad ansökan är mer begränsat än i en fullständig ansökan, eftersom det i samband med en förkortad ansökan inte lämnas in en företagsförklaring eller de fullständiga uppgifter och bevis som krävs för en fullständig ansökan. I en förkortad ansökan ska sökanden enligt 17 b § uppge följande:

- sökandens namn och adress,
- parterna i kartellen,
- nyttigheterna som kartellen avser (produkt eller tjänst),
- kartellens geografiska omfattning,
- kartellens tidsmässiga varaktighet,
- kartellens art,
- de medlemsstater i vilka bevisen för kartellen sannolikt finns samt

- uppgifter om tidigare och möjligen kommande ansökningar i anslutning till kartellen som gjorts till andra konkurrensmyndigheter.¹⁰

Konkurrens- och konsumentverket kan vid behov begära av sökanden ytterligare upplysningar om de ovan nämnda omständigheterna.

Om kommissionen informerar om dess avsikt att helt eller delvis låta bli att driva det i ansökan avsedda kartellärendet, måste Konkurrens- och konsumentverket ge en näringsidkare som lämnat in en förkortad ansökan tillfälle att lämna in en fullständig ansökan. I praktiken avses med detta att Konkurrens- och konsumentverket fastställer en tidsfrist för sökanden för inlämnande av en fullständig ansökan.

Konkurrens- och konsumentverket kan begära att sökanden lämnar in en fullständig ansökan också om detta är nödvändigt för att avgränsa ärendet eller för att fördela ärendet för behandling konkurrensmyndigheter emellan. I dessa situationer är detta möjligt även innan kommissionen har informerat om sin avsikt att helt eller delvis låta bli att driva ärendet eller då befrielse från påföljdsavgift eller nedsättning av påföljdsavgiften har sökts endast av den behöriga myndigheten i en annan av Europeiska unionens medlemsstater. I en sådan situation fastställer Konkurrens- och konsumentverket en rimlig tidsfrist inom vilken sökanden ska lämna in en fullständig ansökan.

Sökanden har dock alltid rätt att frivilligt lämna in en fullständig ansökan i ett tidigare skede. Inlämning av en fullständig ansökan innan Konkurrens- och konsumentverkets uttryckliga begäran bör dock övervägas, eftersom den nytta som den förkortade ansökan medför för både sökanden och myndigheten i fråga om de uppgifter och den arbetsmängd som krävs går förlorad i detta fall.

Om Konkurrens- och konsumentverket inte har erhållit en ansökan som gäller samma kartell av någon annan näringsidkare och om den förkortade ansökan uppfyller de villkor som krävs av den, underrättar Konkurrens- och konsumentverket näringsidkaren om dennes företrädesrätt. Företrädesrätten för näringsidkarens ansökan i förhållande till andra parter i kartellen bestäms enligt tidpunkten för inlämnandet av den förkortade ansökan.

Den förkortade ansökan tryggar sökandens ställning i Konkurrens- och konsumentverkets förfarande. Då näringsidkaren lämnar in en fullständig ansökan inom den fastställda tidsfristen, då Konkurrens- och konsumentverket eventuellt begär det eller frivilligt innan en

¹⁰ Se de europeiska konkurrensmyndigheternas nätverks (ECN) dokumentmodell för förkortad ansökan: https://ec.europa.eu/competition/ecn/mlp_revised_2012_annex_en.pdf.

sådan begäran, anses den fullständiga ansökan ha lämnats in vid tidpunkten för inlämnandet av den förkortade ansökan. Detta förutsätter att den förkortade ansökan har avsett samma nyttigheter och geografiska omfattning för kartellen samt samma varaktighet för kartellen som den till Europeiska kommissionen eller till den behöriga myndigheten i en annan av Europeiska unionens medlemsstater inlämnade "huvudansökan", vilken kan ha kompletterats. Med andra ord, om ovan nämnda uppgifter i huvudansökan kompletteras, ska också uppgifterna i den förkortade ansökan uppdateras.

8 Lämnande av ansökan till Konkurrens- och konsumentverket

Eftersom tidpunkten för lämnandet av uppgifter enligt 14 § 1 mom. och 15 § 1 mom. avgör företrädesordningen mellan näringsidkarna i en konkurrenssituation, är det viktigt att den näringsidkare som avslöjar en kartell lämnar in uppgifterna till Konkurrens- och konsumentverket på ett sådant sätt att det ostridigt kan visas när de har lämnats. Näringsidkaren kan lämna in leniencyansökan till Konkurrens- och konsumentverket personligen eller via ett ombud till exempel på följande sätt:

- under ett möte;
- per telefon; eller
- via e-post.

Det lönar sig att på förhand kontakta Konkurrens- och konsumentverket om inlämnande av ansökan och om sättet på vilket ansökan inlämnas. Det rekommenderas att ansökan lämnas in antingen vid ett på förhand avtalat möte eller per telefon enligt överenskommelse. Att skicka ansökan per post rekommenderas inte, eftersom sökanden då inte kan vara säker på hur snabbt ansökan inkommer till Konkurrens- och konsumentverket. Då en näringsidkare vill boka en mötes- eller telefontid för att lämna in ansökan, ska detta avtalas med chefen för kartellövervakning vid enheten Konkurrensövervakning 1 eller med enhetens direktör. Via dessa personer är det också möjligt att få praktiska råd angående ansökningsförfarandet (se till exempel punkt 5.1 ovan).

Innan uppgifterna lämnas in bör näringsidkare försäkra sig om att kontaktuppgifterna nedan inte har förändrats.

Kontaktuppgifter

Konkurrens- och konsumentverket
Fågelviksgränden 2, 00530 Helsingfors
Telefonväxel: 029 505 3000

Mer information: kkv.fi/avsloja-kartellen